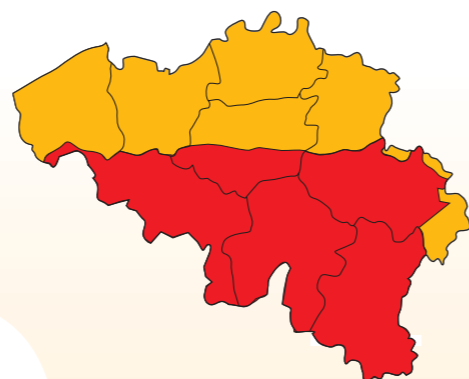

Wallonië

Ondanks het feit dat Wallonië net als Vlaanderen in België ligt, verschilt de veeverbeteringsstructuur. In deze special neemt Veeteelt een kijkje aan de andere kant van de Belgische taalgrens.

Association Wallonne de l'Élevage (AWE) is de naam van de overkoepelende Waalse veeverbeteringsorganisatie die kortgeleden werd opgericht en de activiteiten van de provinciale fokkerijorganisaties en de voormalige KI-centra Linalux en Haliba bundelt. Niet alleen op het vlak van het Belgisch-witblauwras is deze organisatie actief, maar ook vallen ongeveer 70.000 melkkoeien onder hun bevoegdheid.

Net als in Vlaanderen vond de rundveefokkerij in Wallonië haar oorsprong in de paardenfokkerij. Immers, België zoals het eind achttiende eeuw op de kaart is gezet, was in eerste instantie geresommeerd vanwege de selectie van het Belgisch trekpaard. Pas na verloop van de beide wereldoorlogen kwamen in heel België de veeteeltactiviteiten echt in een stroomversnelling terecht. De komst van de kunstmatige inseminatie, hetgeen eind jaren veertig nog met vers sperma gebeurde, was een van de belangrijkste mijlpalen in het traject dat tot de huidige veeteeltstructuren heeft geleid.

Paradepaardje

Toen begin jaren zeventig de eerste Holsteingenen het oorspronkelijk aanwezige veebestand langzaam begonnen te doorkruisen, ontstond de behoefte aan meer gestructureerde veeteeltactiviteiten. Dit kwam in 1972 tot uiting in de oprichting van de op provinciaal niveau georganiseerde Association Provinciale des Eleveurs et Détenteurs des Bovins, kortweg APEDB. Waar voorheen de activiteiten van de vijf provincies onderverdeeld waren in een aantal syndicaten per provincie, werden nu de krachten gebundeld in één provinciale kern. 'De syndicaten

die zich voor die tijd bezighielden met de veeteelangelegenheden, onderstrepen niet alleen het belang van de fokkerij', benadrukt Philippe Waucomont, verantwoordelijk voor de melkcontrole bij AWE. 'Ook andere aspecten, zoals vruchtbaarheid, voeding en rendabiliteit, telden mee.'

Die gedachtegang is bij de huidige Waalse organisatie blijven bestaan. 'Nu nog steeds volgen we ongeveer duizend bedrijven aan de hand van managementboekhouding', begint Waucomont te vertellen over een van de paradepaardjes van de veeverbeteringsorganisatie uit het Franstalige landsdeel. 'In het kader van dat programma worden bedrijven door gespecialiseerde personen gevolgd. Deze deskundigen leggen de vinger op zaken die beter moeten of beter kunnen, vooral op het niveau van de uitbating. Kengetallen zoals bijvoorbeeld tussenkalftijd, het aantal levend geboren kalveren per koe, melkcontrolegegevens en voedingskosten worden dan bestudeerd. Daarnaast bestaat een aantal kleinere groeperingen van CETA, Centre d'Etude Technique Agricole, met daarin telkens rond de tien fokkers die tijdens de bijeenkomsten hun technische en financiële resultaten vergelijken.' Waucomonts visie op koeien vloeit in elk geval voort uit deze gedachte: 'De koeien moeten niet alleen veel melk geven, maar die melk moet vooral rendabel zijn. Om aan die doelstelling te kunnen beantwoorden, moeten de dieren ook voldoende vruchtbaar zijn.' In dat opzicht is Wallonië al jaren bekend om de op exterieur gerichte fokkerij, terwijl de Vlaamse veehouders meer op productie fokken. Dat verschil in soort koeien tussen de twee landsdelen bestaat

Wallonië in cijfers

Melkkoeien in 2002: 257.559
Totaal aantal leden: 7196
Melkcontrolekoeien in 2002: 72.038
Aantal leden melkcontrole: 1554
Aantal leden vleesvee: 1615

Gemiddelde 305-dagenproductie 2002:
46 305 7095 4,08 3,35 527

Hoogste bedrijf 2002:

Luc Xhonneux, Neufchâteau (Luik)
305 11.030 3,93 3,39 808

Hoogste producente 2002:

Jolie (v. Gilbrook), Philippe Louvrier, Mons
305 14.500 4,30 3,37 1111

Excellente koeien 2002:

DB Bookie Claire (v. Bookie), Hubert Devroede-Degré, Soignies

Rêveuse (v. Laurel), Alphonse Heydendael-Herzet, Aubel

Ginette de Fastré (v. Manhattan), Robert Loozen, Charneux

Bony du Colombier (v. Mason), Pierre Meurs, Obaix

volgens Philippe Waucomont nog steeds. 'Toch zijn er ook binnen Wallonië twee groepen fokkers. De ene groep houdt van koeien met voldoende type, belangrijk voor het melken. Een ander deel kiest weer eerder voor productie.' Ten einde die laatste groep te stimuleren om naast de productievererving ook een aantal andere belangrijke elementen in beschouwing te nemen, richtte de Waalse veeverbeteringsorganisatie ongeveer een jaar geleden een nieuwe totaalindex, de Valeur Economique Globale, op. 'We willen vermijden dat fokkers enkel naar productie kijken en daarbij andere kenmerken

Patrice Lobet: 'We bieden internationale genetica onder één noemer aan. Elke fokker kan bij ons dus gemakkelijk kiezen wat hij wil'

uit het oog verliezen', haalt Waucomont aan. 'Met die index houden we naast productie ook rekening met een aantal exterieurkenmerken zoals uier en benen. Daardoor ga je indirect letten op andere aspecten, als het welzijn en de levensduur van de dieren en de kwaliteit van de melk. Het is goed om ook die elementen in het fokdoel op te nemen.'

Evolutie met Holstein

Voor de start van de Holsteinisatie bestond de oorspronkelijke rundveepopulatie vooral uit Belgische witblauwen van het gemengde type. Maar ook roodbont- en zwartbontpopulaties waren in Wallonië aanwezig. Het zwartbont was kwam zo'n beetje overal in Wallonië voor en concentreerde zich vooral in de regio Luik. De roodbontpopulatie bevond zich hoofdzakelijk in de Duitssprekende regio's en rondom de Hoge Ardennen. De uiteindelijke Holsteinisatie kwam pas echt goed van de grond vanaf 1970. Het belangrijkste aandeel hierin werd geleverd door Pabst Ideal. Ook de naam Thornlea herinnert Waucomont zich uit de beginperiode. 'Die stier gaf zijn dochters enorm veel type mee. Toch was er een groot nadeel aan deze stier: zijn nakome-

Philippe Waucomont: 'Met onze nieuwe totaalindex willen we vermijden dat fokkers enkel naar productie kijken en daarbij andere kenmerken uit het oog verliezen'

lingen lieten hun melk bijna niet schieten.'

Een echt testprogramma bezit Wallonië al tien jaar niet meer. 'Sinds een paar jaar test Linalux zo'n vijftien stieren in samenwerking met Sersia en Holland Genetics', verduidelijkt Waucomont. 'De provincies Brabant en Henegouwen hadden daarvoor contacten met de Franse organisatie Genes Diffusion.' Tot nu toe wil Wallonië zich voor het testprogramma nog niet onmiddellijk binden aan één bepaalde partner. 'Waarschijnlijk zal dit in de toekomst toch wel gebeuren omdat het de veeverbetering en de diensten stimuleert. Maar eerst moeten we daarvoor de juiste partner vinden.' Dat onderstreept ook Patrice Lobet. 'Het is niet onze bedoeling om op eigen kracht een nieuw testprogramma op te starten. Enkel in samenwerking met een andere organisatie kan het opnieuw mogelijk worden om georganiseerd stieren te gaan testen.' Die evolutie voltrok zich inmiddels voor de selectie van stieren voor het witblauwras. De activiteiten daaromtrent zijn sinds kort met CR Delta VRV verenigd onder de groep BBG.

Een ander opvallend verschil met de Nederlandse en Vlaamse inseminatie-

markt is dat men in Wallonië stieren van tien verschillende partners op de eigen kaart heeft staan. 'De handel in sperma gebeurt hier in principe onder één organisatie', benadrukt Patrice Lobet. 'Oorspronkelijk begon het met Nederlandse en Franse stieren op de kaart. Later kwam Duitsland erbij en inmiddels komen er stieren van tien verschillende organisaties op onze kaart.' De Waalse KI-vereniging heeft dus voor elk wat wils. 'Met de fusie van Linalux en Haliba zijn alle contracten met externe organisaties samengevoegd. Het grote voordeel hiervan is dat men alle genetica van de wereld onder één noemer aan kan bieden. Elke Waalse fokker kan op die manier kiezen wat hij wil.'

Waarom de fusie tussen de Waalse KI-centra Linalux en Haliba zo lang op zich liet wachten, is in de ogen van Patrice Lobet vrij duidelijk. 'De enige twee centra die er voor het witblauwras bestonden, waren Linalux en Haliba. Dat waren tot voor kort de twee kloppende harten voor de witblauwfokkers. Beide wilden hun positie niet opgeven, waardoor er een slechte competitie ontstond. Dat alles was een beetje het gevolg van de eigen Waalse mentaliteit. Op dat moment bestond er veel angst voor een monopolie, waardoor er geen behoefte was aan een samensmelting.' Waarschijnlijk zullen andere fusies en samenwerkingsverbanden zich in de toekomst aankondigen. Patrice Lobet: 'Anders blijven we op internationaal vlak uiteindelijk te klein.'

Annelies Debergh

Waalse veehouders stellen fokkerij in functie van een optimaal bedrijfsrendement

Waalse veeverbetering